

สัมมนาสาธารณะเรื่อง

TPP

กับทางเลือกของประเทศไทย

- การส่งออกของไทยที่ลดลงไม่ได้บ่งชี้ถึงอุปสงค์ในตลาดโลกที่ลดลงเท่านั้น แต่ยังเป็นอาการของปัญหาเชิงโครงสร้างที่ซ่อนอยู่อีกด้วย
- แนวโน้ม FDI ชี้ให้เห็นว่า ไทยไม่ได้เนื้อหอมดังเช่นในอดีต และมีผลต่อกำลังการผลิตและการยกระดับอุตสาหกรรมไทยในอนาคตด้วย
- ไทยหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องหาตลาดใหม่ๆ อย่างเร่งด่วน แต่ FTA ที่ไทยลงนามแล้วและที่เจรจาอยู่ เป็นเพียงตลาดขนาดเล็กเท่านั้น
- การที่ไทยไม่ได้เป็นสมาชิก TPP จะลดขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย แต่มีผลดีต่อการไม่ต้องเพิ่มการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา
- ไทยต้องปรับยุทธศาสตร์การค้าใหม่ โดยเร่งด่วน

I. Where are we?:

แนวโน้มของภาคการส่งออกของไทย

II. Where will we be?

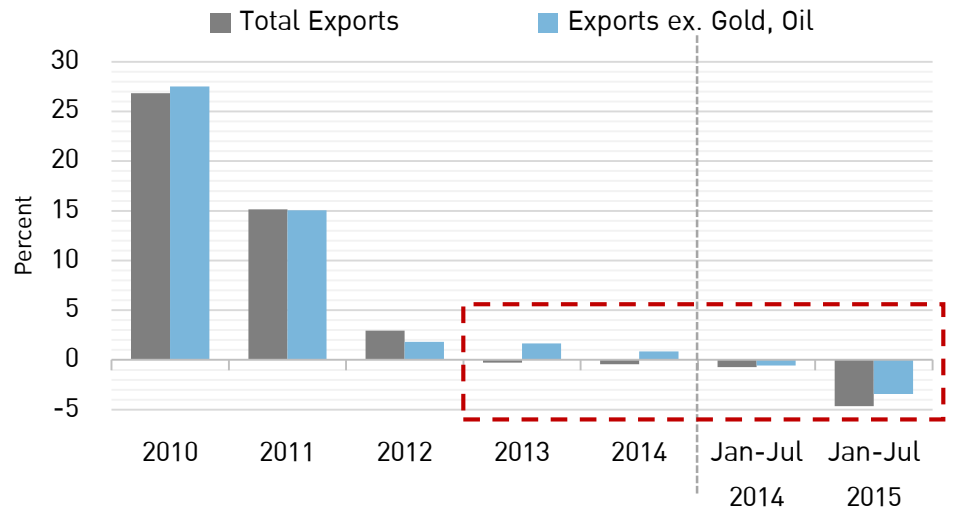
- การผลิตของไทยในอนาคต: FDI
- ตลาดของไทยในอนาคต: Trade Agreements

III. Going Forward:

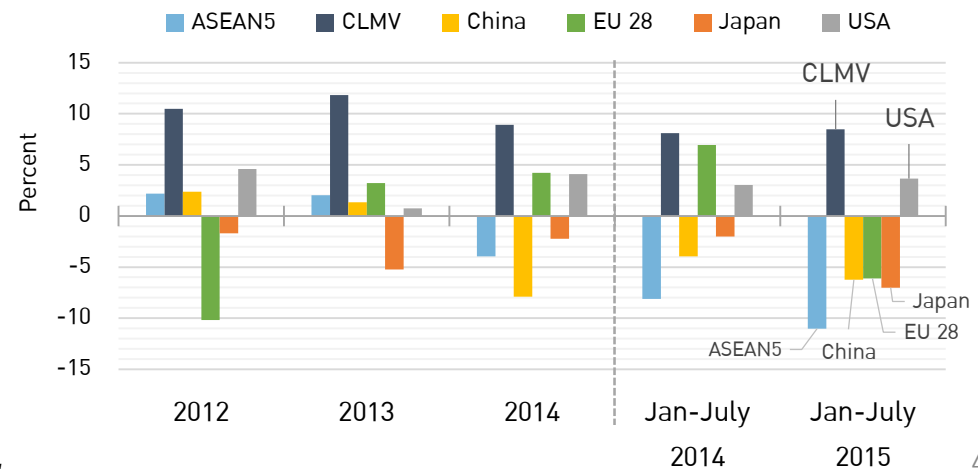
ทางเลือกของภาคการส่งออกไทยในอนาคต

- การเติบโตของภาคการส่งออกไทย ติดลบ 3 ปีติดต่อกันตั้งแต่ปี 2556 จนถึงครึ่งปีแรกของปี 2558
- ในปี 2558 การส่งออกไปยังตลาดหลักของไทยลดลงในทุกตลาด ยกเว้น 2 ตลาด ได้แก่ กลุ่ม CLMV และสหรัฐฯ

แนวโน้มการเติบโตของการส่งออกไทย (%YoY growth)

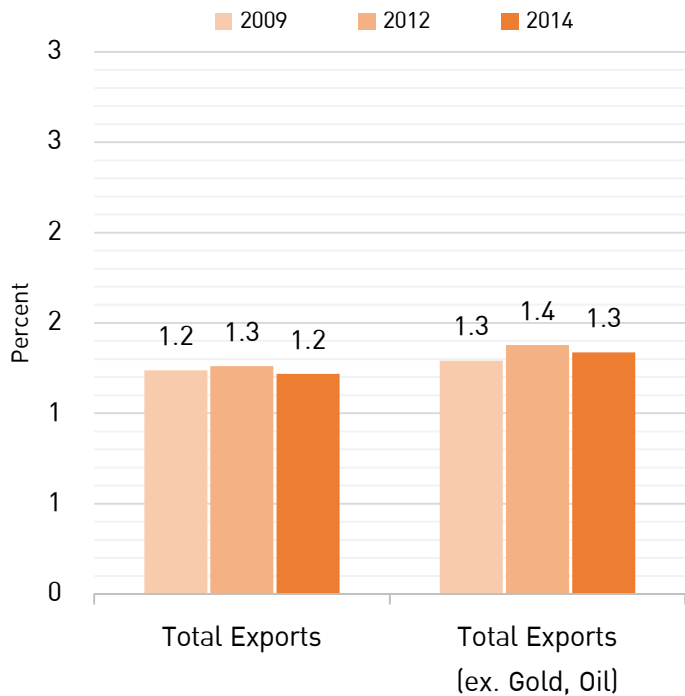
แนวโน้มการเติบโตของการส่งออกไทย (%YoY growth) จำแนกตามตลาด

TDRI สินค้าส่งออกหลักสูญเสียส่วนแบ่งตลาด

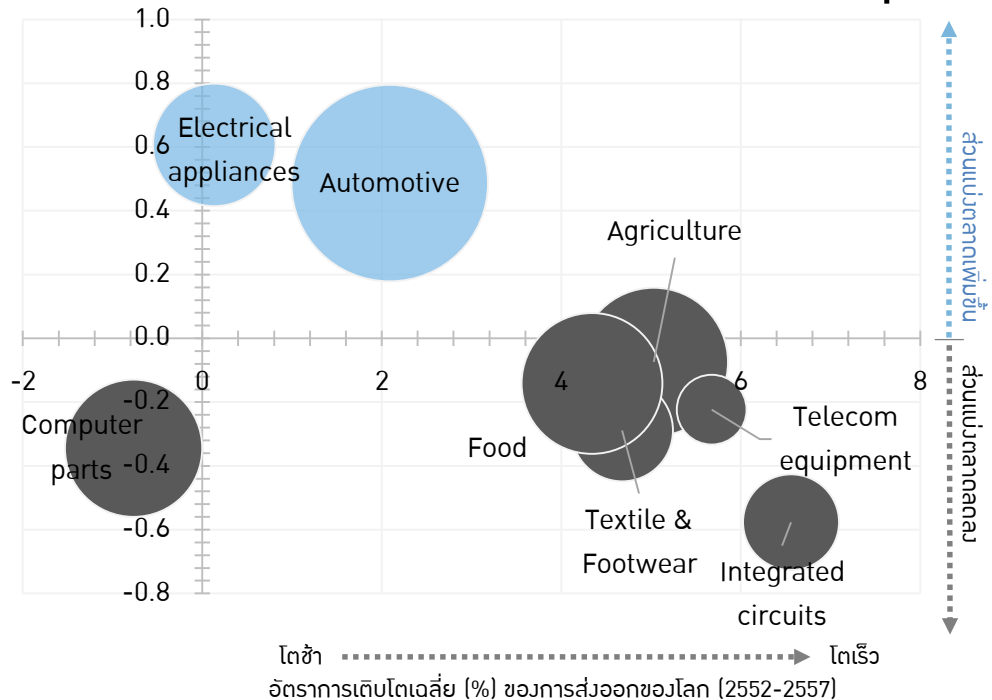
- ส่วนแบ่งตลาดของสินค้าของไทยมีแนวโน้มลดลง เช่น วิศวกรรม (IC) สินค้าเกษตร สิ่งทอ และ รองเท้า
- สินค้าไทยที่ส่งออกเพิ่มขึ้นอยู่ในตลาดที่เติบโตช้า เช่น ยานยนต์และชิ้นส่วน หรือตลาดที่กำลังหดตัว เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า

ส่วนแบ่งการส่งออกของไทยเทียบกับการส่งออกของโลก

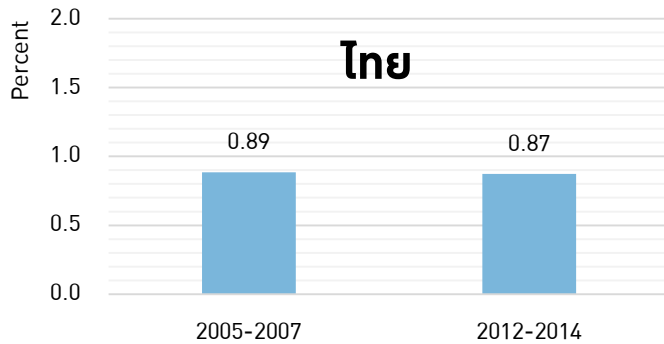
การเปลี่ยนแปลง (%) ของส่วนแบ่งตลาดของไทยในการส่งออกทั้งหมดของโลก (2552 และ 2557)

ส่วนแบ่งตลาดของสินค้าส่งออกไทย จำแนกตามกลุ่มสินค้า

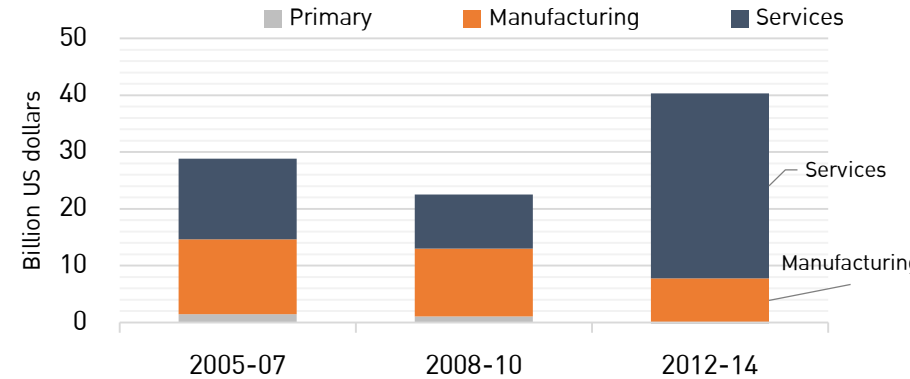
- การผลิตในภาคของไทยขึ้นอยู่กับแนวโน้ม FDI
- ไทยไม่สามารถดึงดูด FDI ใหม่ ๆ ได้เช่นที่ผ่านมา FDI ในภาคการผลิต ลดลงอย่างชัดเจน

ส่วนแบ่ง FDI ไทยใน FDI โลก (%)

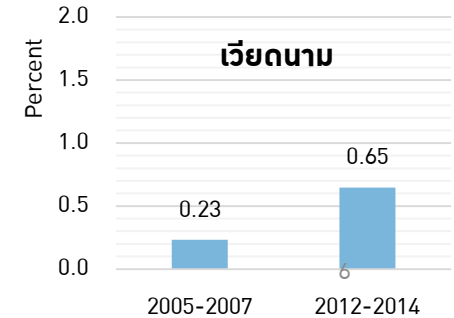
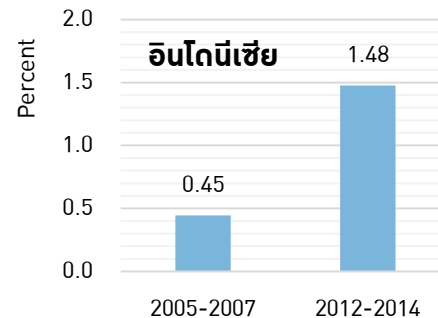
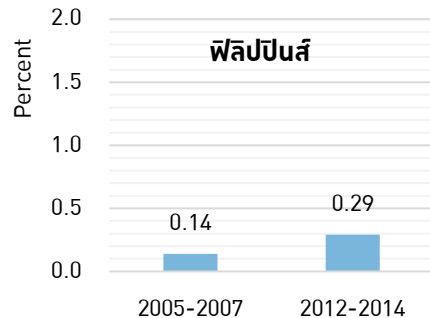
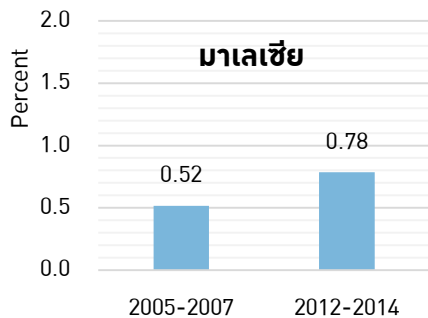
ที่มา: คณะผู้วิจัยของทีดีอาร์ไอคำนวณจากข้อมูลของ UNCTAD

มูลค่า FDI จำแนกตามภาคเศรษฐกิจ

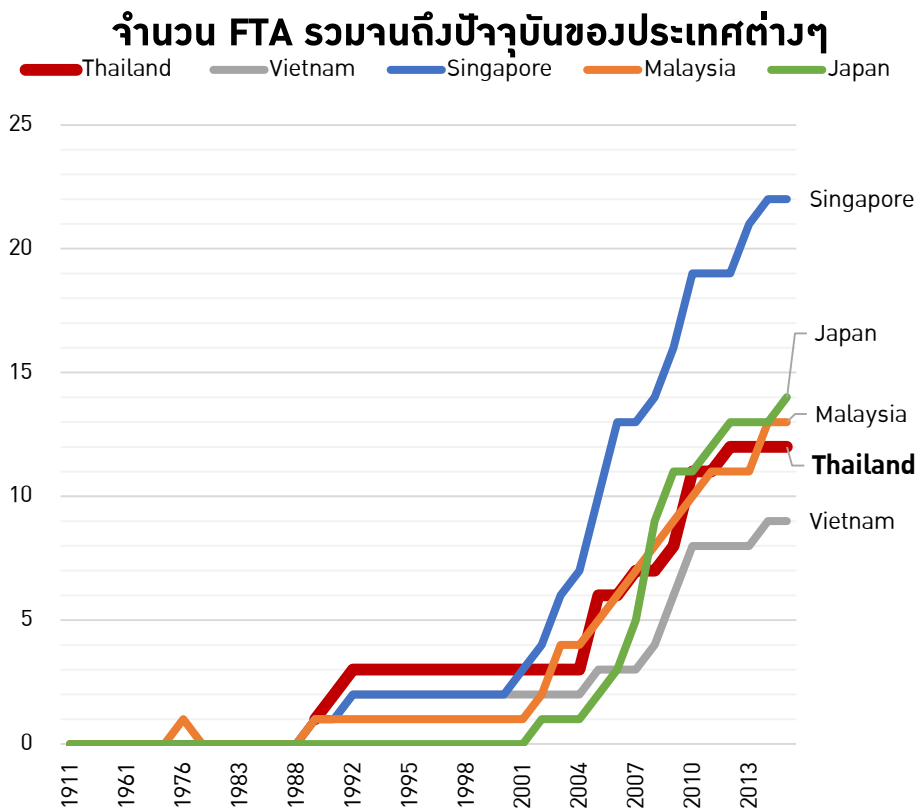
ที่มา: คณะผู้วิจัยของทีดีอาร์ไอคำนวณจากข้อมูลของธนาคารแห่งประเทศไทย

ส่วนแบ่ง FDI ของประเทศอาเซียนใน FDI โลก (%)

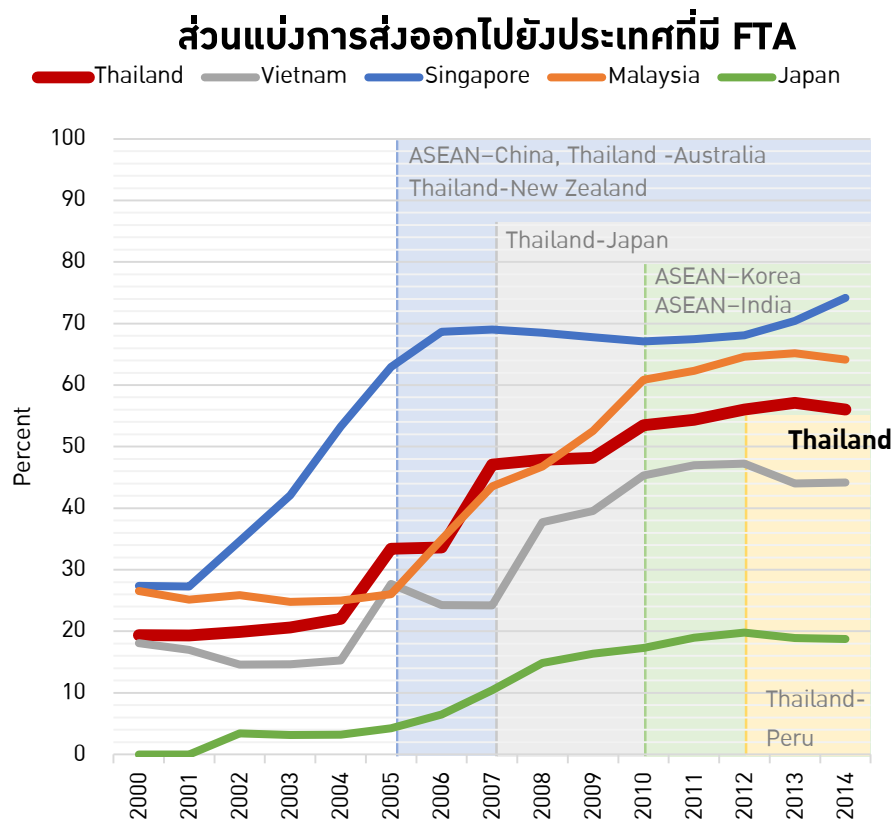

TDRI FTA ใหม่ของไทยเป็นเพียงตลาดเล็ก

- ไทยไม่มี FTA กับประเทศคู่ค้าหลักตั้งแต่ปี 2553 โดยฉบับล่าสุดคือ ไทย-เปรู ในปี 2555
- ตั้งแต่ปี 2555 ส่วนแบ่งการส่งออกไปยังประเทศภาคี FTA ทั้งหมดของไทยเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย

ที่มา: คณะผู้วิจัยของทีดีอาร์ไอคำนวณจากข้อมูลของ WTO
หมายเหตุ: จำนวน FTA ของทั่วโลกในปี 2558 มีจำนวน 275 ฉบับ

ที่มา: คณะผู้วิจัยของทีดีอาร์ไอคำนวณจากข้อมูลของ UN Comtrade

Trans-Pacific Partnership (TPP)

- จะกลายเป็น FTA ใหญ่ที่สุด โดยครอบคลุมประเทศในแถบแปซิฟิก 12 ประเทศ
- ครอบคลุมมากกว่าเรื่องการค้าสินค้า
 - ขจัดอุปสรรคทางการค้าสินค้า การค้าบริการและการลงทุน
 - เจรจาประเด็นที่เกี่ยวกับการค้า (trade-related issues) เช่น ทรัพย์สินทางปัญญา การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ E-commerce และมาตรฐานแรงงาน
- ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ได้รับอำนาจเจรจาแบบ Fast Track จนถึงปี 2561 และสามารถต่ออายุได้ถึงปี 2564

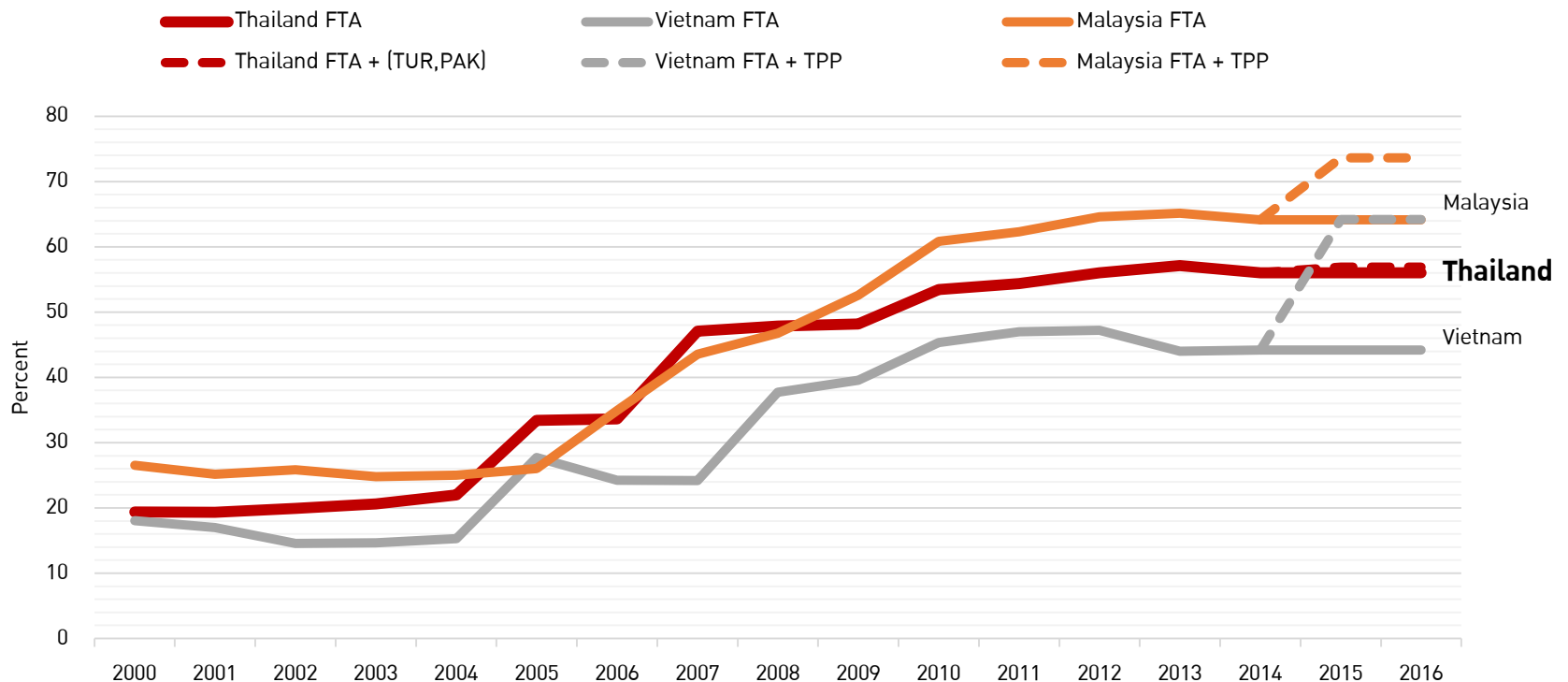
ที่มา: ธนาคารโลก

หมายเหตุ: จำนวนที่แสดงคือ nominal GDP ในปี 2557

FTA ใหม่ไม่ช่วยกระตุ้นการส่งออก

- FTA ที่ไทยกำลังเจรจาอยู่กับตุรกีและปากีสถานจะมีผลต่อการส่งออกเพียงเล็กน้อย

สัดส่วนของการส่งออกไปยังประเทศ FTA/TPP เทียบกับการส่งออกทั้งหมด

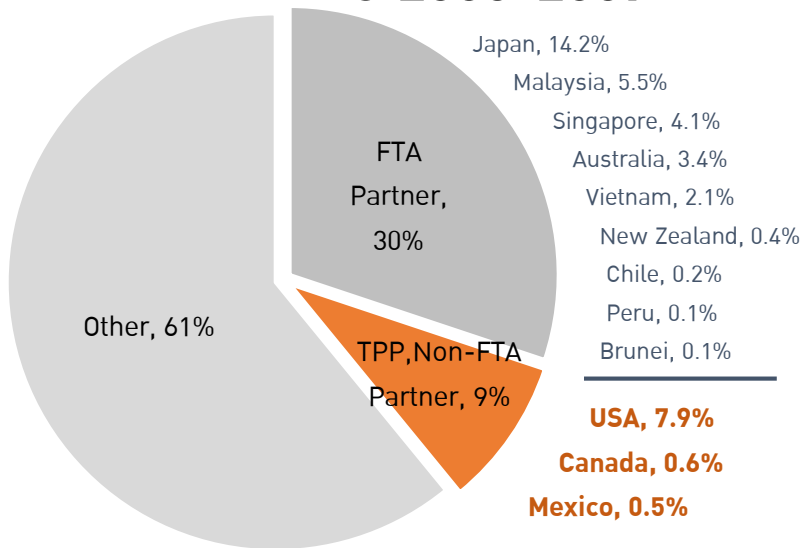

ที่มา: คณะผู้วิจัยของทีดีอาร์ไอคำนวณจากข้อมูลของ UN Comtrade

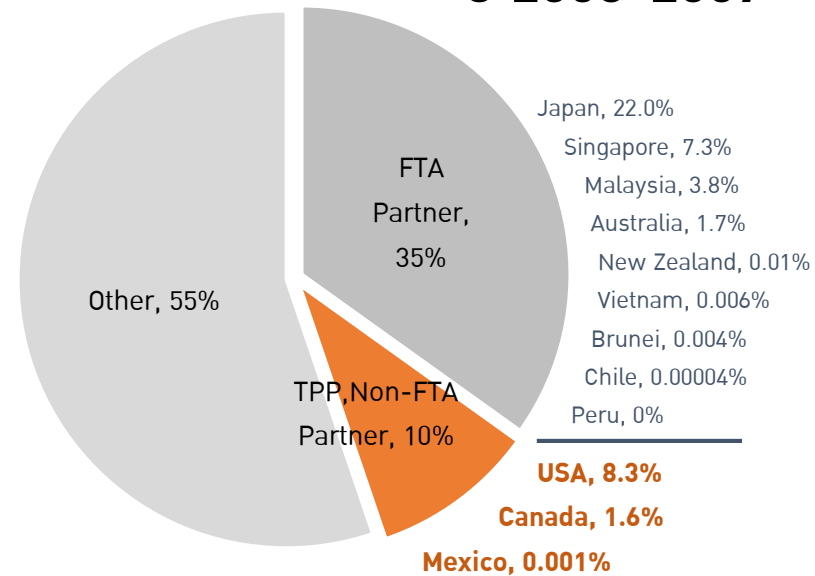
TPP กับการค้าและ FDI ของไทย

- สมาชิก TPP คิดเป็น 40% ของการค้าและ 45% ของ FDI ของไทย ตามลำดับ
- ไทยมี FTA กับสมาชิก TPP ส่วนใหญ่แล้ว ยกเว้นสหรัฐ แคนาดา และเม็กซิโก

**การค้าระหว่างประเทศทั้งหมดของไทย
ปี 2553-2557**

**การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ(FDI inflow) ของไทย
ปี 2553-2557**

TPP มีความลึกกว่า FTA ที่มีอยู่ของไทย

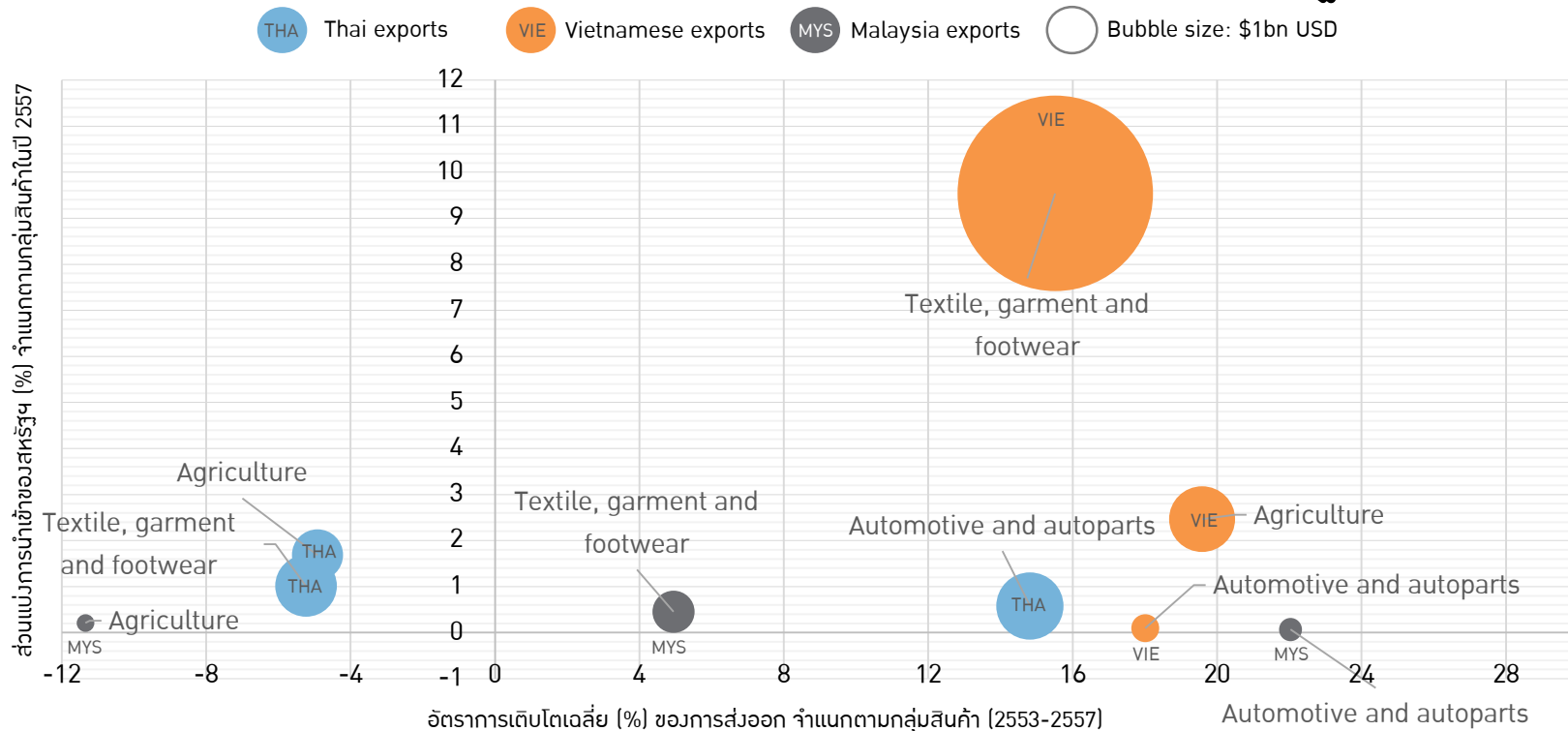
FTA ที่มีอยู่ของไทย

	TPP	AEC อาเซียน	JTEPA ไทย-ญี่ปุ่น	TAFTA ไทย-ออสเตรเลีย
จำนวนประเทศภาคี	12	10	2	2
ปีที่เริ่มบังคับใช้	ยังไม่กำหนด	2015	2007	2005
การเปิดเสรีการค้า สินค้า	สินค้าเกือบทั้งหมด			
การเปิดเสรี ภาคบริการ	เปิดเสรีภาคบริการเกือบทุก ประเภท/ ใกล้เคียงระดับการเปิดเสรี อย่างเต็มที่	เปิดเสรีภาคบริการบางประเภทเท่านั้น/ เปิดเสรีแบบจำกัด		
ทรัพย์สินทางปัญญา	WTO + การปกป้องข้อมูลสำหรับ biologic medicines	สร้างความร่วมมือ ในการบังคับใช้ เรื่องทรัพย์สินทาง ปัญญา	ปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา ในระดับเดียวกับ WTO	

	ประโยชน์/ผลกระทบต่อสมาชิก TPP เทียบกับไทย	ระดับของผลกระทบ
สินค้าและบริการ		
ยานยนต์	สมาชิก TPP จะได้ประโยชน์ในระยะยาวจากภาษีที่ลดลง	
สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	สมาชิก TPP จะได้ประโยชน์ทันทีจากภาษีที่ลดลง	
บริการ	สมาชิก TPP จะสามารถดึงดูด FDI ในภาคบริการได้มากขึ้น	
สินค้าเกษตร	สมาชิก TPP จะได้ประโยชน์จากการเข้าถึงตลาดสินค้าเกษตรบางสินค้ามากขึ้น	
ประเด็นที่เกี่ยวกับการค้า		
การลงทุน	มาเลเซียและเวียดนามสามารถดึงดูดการลงทุนมากขึ้นเนื่องจากมีการคุ้มครองการลงทุน	
ทรัพย์สินทางปัญญา	สมาชิก TPP ต้องปกป้องทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเข้มงวดซึ่งเพิ่มต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ	
มาตรฐานแรงงาน	สมาชิก TPP ต้องนำมาตรฐานแรงงานตามอนุสัญญาแรงงานระหว่างประเทศ (ILO conventions) มาบังคับใช้	

- การส่งออกของเวียดนามไปยังสหรัฐฯ เติบโตเร็วกว่าของไทยและมาเลเซียในสินค้ากลุ่มเดียวกัน
- TPP จะทำให้การส่งออกของเวียดนาม “ทิ้งห่าง” การส่งออกไทยมากขึ้น

การส่งออกของไทย เวียดนาม และมาเลเซีย ไปยังสหรัฐฯ

ที่มา: คณะผู้วิจัยของทีดีอาร์ไอคำนวณจากข้อมูลของ UN Comtrade

- ภาคส่งออกของไทยไปสหรัฐฯ จะได้รับผลกระทบด้านลบจาก TPP ซึ่งให้แต้มต่อกับสินค้าจากประเทศสมาชิก โดยเฉพาะ มาเลเซียและเวียดนาม

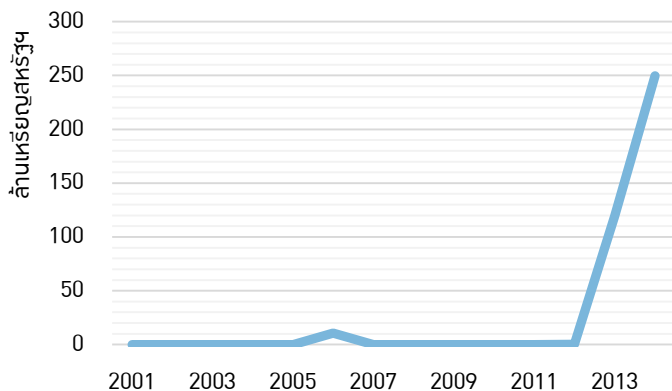
ตัวอย่างสินค้าส่งออกสำคัญของไทยไปสหรัฐฯ

พิกัด ศุลกากร	สินค้า	มูลค่าการส่งออกเฉลี่ย 2555-2557 (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	อัตราภาษีปัจจุบัน ของสหรัฐฯ (Applied tariff rate :%)
160414	Prepared or preserved tunas , both whole and in pieces	518	11.7
401519	Gloves not elsewhere specified of rubber	433	5.7
210690	Other food preparations	153	8.4
621210	Brassieres and parts of textile materials	104	10.3
610343	Men's knitted trousers and shorts made from synthetic fibres	91	21.6
610821	Women's knitted briefs and panties made from of cotton	82	7.6
611120	Babies' knitted garments and clothing accessories made from cotton	72	14
200600	Vegetable, fruit,nut,fruit-peel preserved by sugar	70	8.9
200897	Other mixtures, including mixtures other than those of subheading 2008.19	49	10.3
640399	Footwear with outer soles of rubber or plastics uppers of leather	47	6.4

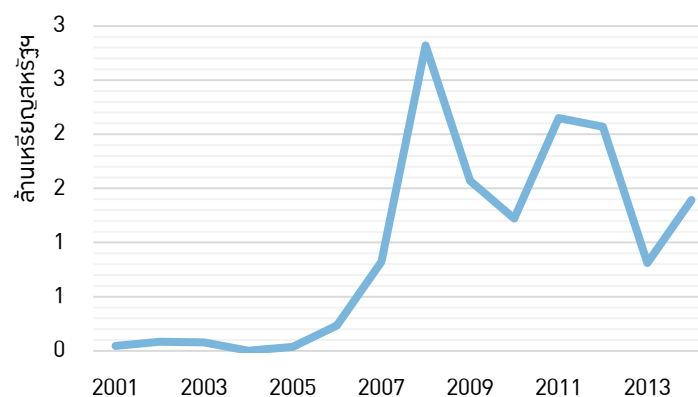
- ระยะเวลาในการลดภาษีสินค้ายานยนต์ค่อนข้างยาวนาน (30 ปี) ผลกระทบระยะสั้นจึงค่อนข้างจำกัด
- หากข้อกำหนดให้ใช้วัตถุดิบภายใน TPP สำหรับยานยนต์อยู่ที่ **50%** ผู้ผลิตรถยนต์ที่เป็นสมาชิก TPP อาจลดหรือหยุดการใช้ชิ้นส่วนจากไทย

สินค้า	อัตราภาษีปัจจุบันของสหรัฐฯ (Applied tariff rate :%)	อัตราภาษีที่เราเราใน (TPP tariff rate :%)	ระยะเวลาลดภาษี	ข้อเสนอการกำหนดวัตถุดิบและ ชิ้นส่วนภายใน TPP
รถยนต์นั่ง	2.5	0	30 ปี	แคนาดาและเม็กซิโก: 50% ญี่ปุ่น: 30%
รถกระบะ	14.5, 25			

**การส่งออกรถยนต์นั่งแก๊สโซลีนขนาด
1,000-1,500 cc ของไทยไปสหรัฐฯ**

**การส่งออกรถกระบะดีเซลที่มีน้ำหนัก
ไม่เกิน 5 ตันของไทยไปสหรัฐฯ**

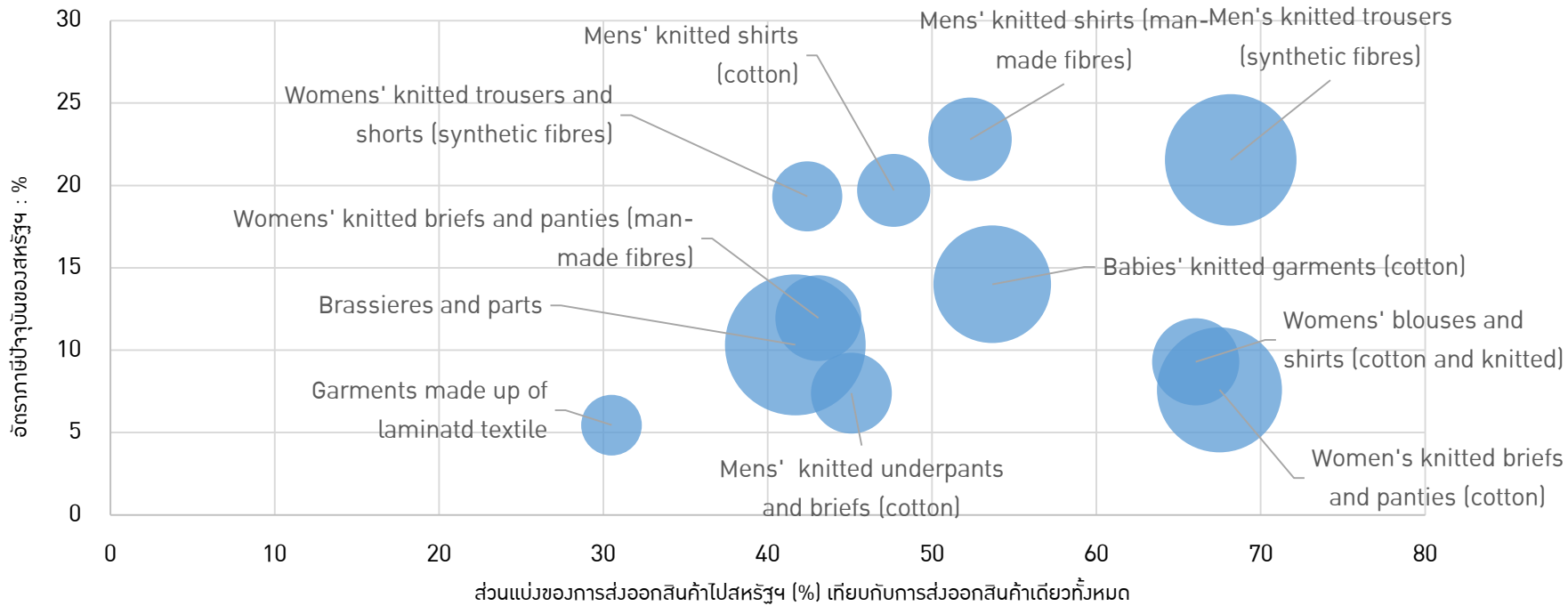

ที่มา: คณะผู้วิจัยของทีดีอาร์ไอคำนวณจากข้อมูลของ UN Comtrade

ผลกระทบต่อกลุ่มสินค้าสิ่งทอ

- อัตราภาษีของสหรัฐฯ ยับคองสูง เครื่องนุ่งห่มไทยจะเสียความสามารถแข่งขัน
- ข้อกำหนดให้ต้องใช้วัตถุดิบจากประเทศสมาชิกที่เข้มงวด จะทำให้ไม่สามารถใช้วัตถุดิบจากไทย ฐานการผลิตในไทยน่าจะย้ายไปเวียดนาม

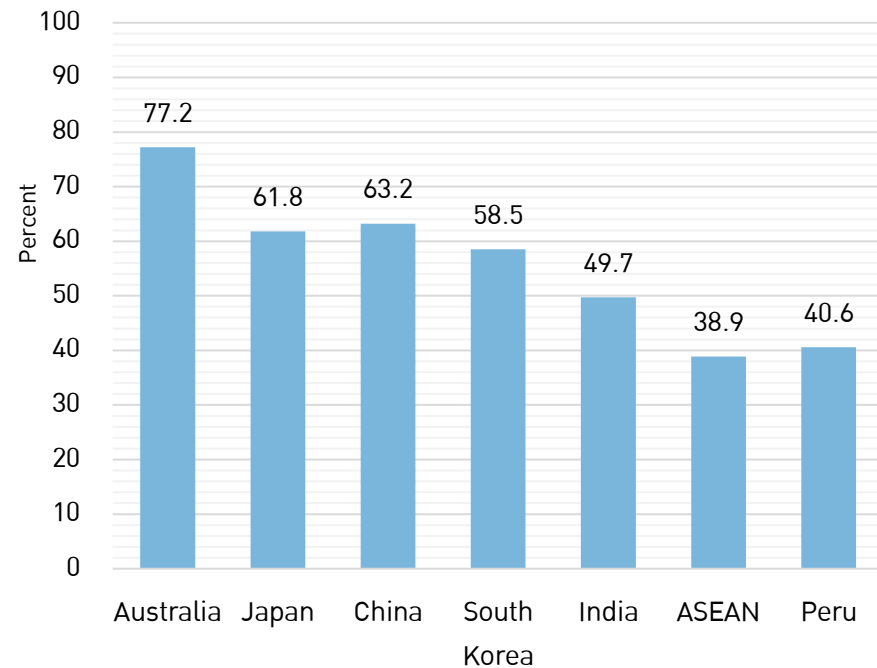
สินค้าเครื่องนุ่งห่มสำคัญของไทยที่ส่งออกไปสหรัฐฯ

- การเปิดเสรีภาคบริการ
 - การเปิดเสรีภาคบริการภายใต้ FTA ที่มีอยู่ของไทยมีความจำกัดทั้งในด้านขอบเขตและระดับการเปิดเสรี
 - การเปิดเสรีภาคบริการที่ครอบคลุม โดยสมาชิก TPP เช่น มาเลเซีย และเวียดนาม อาจจูงใจให้ FDI หันเหจากประเทศไทยไปยังประเทศดังกล่าว
- การคุ้มครองการลงทุน: การระงับข้อพิพาทระหว่างผู้ลงทุนกับรัฐ
 - ไทยไม่มีกลไกในการระงับข้อพิพาทดังกล่าวกับสหรัฐฯ แคนาดา และเม็กซิโก
 - เมื่อ TPP มีผลบังคับใช้ มาเลเซียจะสามารถดึงดูด FDI จากสหรัฐฯ มากขึ้น ขณะที่เวียดนามสามารถดึงดูด FDI จากญี่ปุ่นมากขึ้น

- เร่งเจรจา RCEP (ASEAN+6) โดยร่วมมือกับ ญี่ปุ่นและจีน
- พิจารณาเจรจา FTA กับยุโรปและ คีตาซาซอติ- ซอเสียของการเป็นสมาชิก TPP
- ใช้สิทธิประโยชน์จาก FTA ที่มีอยู่ให้มากขึ้น
- ย้ายการผลิตไปเวียดนามหรือมาเลเซียเพื่อให้ ใช้ประโยชน์ในการเข้าถึงตลาด TPP
- เปิดเสรีโดยฝ่ายเดียวในภาคบริการและพัฒนา กฎระเบียบในประเทศ
- เปลี่ยนยุทธศาสตร์การส่งออกจากเน้นด้าน อุปทาน (supply-oriented) เป็นเน้นด้านอุป สสงค์ (demand-oriented) แทน

อัตราการใช้สิทธิประโยชน์จาก FTA ของการ ส่งออกไทยในปี 2557

ที่มา: คณะผู้วิจัยของทีดีอาร์ไอคำนวณจากข้อมูลของกรมการค้าต่างประเทศ

- TPP จะมีผลกระทบต่อการส่งออก และการลงทุนจากต่างประเทศของไทย อย่างมีนัยสำคัญ
- รัฐควรมีการศึกษา
 - รายละเอียดของข้อผูกพัน และความยืดหยุ่นในการเจรจา
 - ประเมินผลได้ผลเสียของการเข้าเป็นภาคีในแต่ละประเด็น และผลประโยชน์สุทธิ
 - ศึกษาแนวทางในการจำกัดผลกระทบทางด้านลบ